

L'Amor: punt de trobada entre cristians i budistes

Marta Nin
Roma

En el diàleg interreligiós un dels camins més complexos és el de la relació entre el cristianisme i el budisme. En aquest camp cal celebrar l'aparició a Itàlia del llibre *Incontrarsi nell'Amore. Una lettura cristiana di Nikkyō Niwano* (Città Nuova), que recull una acurada anàlisi del teòleg gironí Cinto Busquet. Tal com afirma a la introducció del volum el cardenal Paul Poupard, president emèrit del Pontifici Consell per a la Cultura i del Pontifici Consell per al Diàleg Interreligiós, «Nikkyō Niwano [1906-1999], fundador de l'associació laica budista japonesa Rishshō Kōsei-kai i un dels principals promotors de la Conferència Mundial de les Religions per a la Pau —plataforma interreligiosa amb la qual l'Església catòlica col·labora des de les seves primeres passes el 1970—, pot ser considerat un dels interlocutors budistes més significatius i actius amb el món cristià en les últimes dècades del segle XX.»

Per aquest motiu, quan Busquet va haver de triar un tema per a la seva tesi de doctorat en Teologia de les Religions a la Pontificia Universitat del Laterà, va decidir focalitzar el seu estudi en aquesta figura laica del budisme japonès. El fruit d'aquesta recerca és ara el volum en qüestió, amb el qual l'autor vol intentar explicar al lector cristià alguns conceptes religiosos fonamentals de les categories budistes. Això, perquè segons explica a la revista *Dharma World* «les categories budistes i les categories cristianes no són les mateixes. La gent malinterpreta conceptes o paraules perquè no signifiquen el mateix en les dues religions». I és que la dificultat a què al·ludim en les primeres línies d'aquest article comença ja a l'hora de parlar de Déu, de Realitat Última. «Els budistes no parlen de Déu», afirma Busquet. «I això és perquè tenen altres categories de paraules, com Buda, Dharma, etcètera, per expressar la Realitat que és més enllà de tots els fenòmens del nostre món. No vol pas dir, però, que el budisme sigui una creença atea.»

Un altre dels punts focals del llibre és «l'antropologia del budisme a través dels ensenyaments de Niwano, sobre com ell veu l'home des d'un punt de vista budista» i a partir d'aquí «entendre per què va estar tan compromès en la col·laboració i el diàleg interreligiós, i per què estava tan orgullós de proposar-ho a la gent, budista o no budista». A través d'aquest aprofundiment, l'autor també vol «entendre què podem aprendre de tot això des d'un punt de vista cristià».

En la presentació d'aquest volum a Roma, en la qual també van participar el cardenal Poupard i Munehiro Niwano, degà de l'Institut budista Gakurin de la Rishshō Kōsei-kai, Busquet va explicar que amb el títol del llibre («Trobar-se en l'Amor») ha volgut «posar en evidència que sempre és possible una trobada veritable i profunda entre les persones, fins i tot quan es tracta de persones molt diferents, si la trobada té lloc en una dinàmica d'acollida positiva i benèvola de l'altre "en l'amor", acollida que permet que es faci present

aquell Altre que les grans tradicions monoteistes adoren com a Déu i que el cristianisme reconeix, en la persona de Jesús, com a Misteri Infinit d'Amor». Conscients cadascú de la pròpia diversitat, oferint a l'altre el que no té i acollint de l'altre el que jo no tinc, «s'estableix aquella relació de donació recíproca que genera amor i ens obre a l'Amor, és a dir, a Déu».

Tornant a la qüestió i a la noció de Déu, Busquet va citar el mestre budista Thicht Nhat Han, per al qual «Buda no estava en contra de Déu. Només era contrari a les nocions de Déu que són simples construccions mentals i no es corresponen a la realitat, nocions que ens impedeixen que ens desenvolupem i entrem en contacte amb la Realitat Última». El teòleg gironí concorda amb Nhat Han, segons el qual, «si aconseguim anar més enllà dels conceptes i entrar en un contacte autèntic amb el Misteri que sosté totes les coses, podem constatar la proximitat substancial que hi ha, en el pla de l'experiència religiosa, entre la tradició budista i la cristiana, si bé aparentment divergents

en les seves doctrines».

Nikkyō Niwano pertany a la tradició budista Mahāyāna, que significa «Gran Vehicle» i es caracteritza, tal com va explicar Busquet en la presentació del seu volum «per una aproximació universalista a l'experiència religiosa: tothom, no només els monjos, pot arribar a la il·luminació, és a dir —per dir-ho amb altres paraules—, totes les persones poden abastar la Veritat i esdevenir perfectes i lliures, amarades de bondat». Per a Niwano, la Veritat és única i està recollida en l'escriptura budista del Sūtra del Lotus. Però Busquet aclareix que això no significa per a ell que «la Veritat en si mateixa estigui continguda *exclusivament* en aquest text sagrat. El Sūtra del Lotus seria un dels paradigmes de la Veritat Universal que remet a aquella única Veritat, més enllà de tota formulació i conceptualització, en la qual tothom pot trobar-se. Segons Niwano, en la mesura en la qual mostren el camí cap a aquesta única Veritat compartida per tothom, totes les religions haurien d'acostar els homes a la mateixa Realitat Última i, com

a conseqüència, conduir-los a trobar-se profundament entre ells».

Tot i les diferències doctrinals i d'aproximació al sagrat, Busquet considera que «en l'experiència religiosa de total obertura a la radical alteritat del Transcendent que ens abasta en el més profund de la nostra humanitat, cristians i budistes podem descobrir-nos i reconèixer-nos en profunda sintonia espiritual». La convicció del prevere gironí no es deu tant als seus estudis, afirma, sinó a la seva pròpia experiència de vivència personal en el món budista japonès. «Quan establim una relació basada recíprocament en l'amor i estem plenament oberts a la Veritat, ens trobem en la Veritat i en l'Amor, fem experiència de profunda comunió en Déu, Veritat/Amor.»

El llibre de Cinto Busquet és una molt bona aportació al diàleg entre cristians i budistes. Tal com l'any 1937 escrivia el teòleg Romano Guardini —molt apreciat per Benet XVI—: «Potser Buda serà l'últim amb el qual haurà de confrontar-se el cristianisme. Encara no hi ha ningú que hagi dit què representa en el pla cristià. Potser Crist no va tenir només un precursor que venia de l'Antic Testament, Joan, l'últim profeta, sinó també un que sortia del cor de la cultura de l'antiguitat, Sòcrates, i un tercer, que va pronunciar la paraula extrema del coneixement religiós oriental i de la superació, Buda.»

Busquet contribueix àmpliament en aquesta tasca que Guardini considerava tan important, introduint-nos en el budisme japonès del Mahāyāna per il·lustrar-nos la vida, el pensament i l'obra de Nikkyō Niwano i acabar-ne fent una lectura teològica que posa en relleu els punts de contacte i de divergència entre Crist i Buda, entre Upāya budista i Revelació cristiana, entre compassió i àgape... El llibre presenta alhora els reptes i la necessitat d'una veritable inculturació i obre a l'esperança no només d'un diàleg profund, sinó sobretot d'una trobada autèntica que porta a una veritable comunió en l'Esperit d'Amor que el Crist continua comunicant a la humanitat.

Perfil de l'autor

Cinto Busquet (Girona, 1961), capellà dels focolars, llicenciat en Bioquímica i en Filologia Catalana a la Universitat Autònoma de Barcelona, i en Teologia per la Universitat Sophia de Tòquio, s'ha especialitzat en Teologia de les Religions a la Pontificia Universitat del Laterà endinsant-se sobretot en les tradicions religioses asiàtiques i el diàleg entre budisme i cristianisme. L'any 1987, després d'aprofundir durant dos anys la dimensió comunitària de l'experiència i la fe cristianes als centres internacionals de formació del Moviment dels Focolars a Itàlia i a Suïssa, es va traslladar al Japó, on va viure-hi fins a l'any 2003, molt compromès en el diàleg interreligiós i en la tasca evangelitzadora en aquell país, i on també va ser professor a la Facultat d'Estudis Comparatius de la Universitat Sophia de Tòquio. Ha passat els últims set anys al Centre Internacional dels Focolars a Roma, compaginant darrerament la seva activitat ministerial amb la docència a la Pontificia Universitat Urbaniana. Recentment ha acabat la seva etapa romana per obrir-ne una altra a Catalunya, a la diòcesi d'Urgell. És autor de l'assaig *A l'Orient, a l'Occident: a la recerca d'un sentit* (Editorial Mediterrània) i del poemari *Caminant endins* (Edimurtra).

Cinto Busquet amb Munehiro Niwano, degà de l'Institut Garukin.